

HSE

«П'ятковий тест»: що
потрібно знати про
скринінг новонароджених

Ukrainian

Інформація для батьків та опікунів

Протягом тижня після появи вашого малюка вам запропонують пройти скринінг новонароджених. Інша назва цього аналізу – «п'ятковий тест». Скринінг новонароджених є важливою складовою неонатального медичного догляду. Ця процедура допомагає виявляти малюків з високим ризиком розвитку рідкісних, але серйозних захворювань. Більшість дітей, які проходять цей скринінг, виявляються здоровими. Але тим небагатьом малюкам, у яких все ж таки виявляють хвороби, скринінг дає величезні переваги.

Які хвороби можна виявити під час скринінгу новонароджених?

В Ірландії скринінг новонароджених дозволяє виявити такі захворювання:

- муковісцидоз (cystic fibrosis);
- вроджений гіпотиреоз (congenital hypothyroidism);
- фенілкетонурію (PKU);
- хворобу кленового сиропу (MSUD);
- гомоцистинурію (homocystinuria);
- класичну галактоземію (classical galactosaemia);
- глутарову ацидурію типу 1 (glutaric aciduria 1);
- дефіцит середньоланцюгової ацил-КоА-дегідрогенази (MCAD);
- важкий комбінований імунодефіцит – дефіцит аденозиндезамінази.

З додатковою інформацією про ці рідкісні захворювання ви можете ознайомитися на вебсайті www.newbornscreening.ie. Ви також можете обговорити їх зі своєю акушеркою або дільничною медсестрою.

Чому моя дитина може мати одне з цих захворювань?

Більшість цих захворювань є спадковими. Це означає, що гени, які викликають ту чи іншу хворобу, передаються дитині від батьків. Це також означає, що й інші діти цих батьків можуть страждати від таких захворювань.

Чому важливо пройти скринінг новонароджених?

Щорічно скринінг новонароджених дозволяє виявити близько 110 малюків із цими рідкісними, але серйозними захворюваннями. І цим малюкам можна відразу призначити лікування, доки не почали проявлятися важкі симптоми. Якщо залишити захворювання без лікування, воно може становити серйозну небезпеку для здоров'я та життя дитини.

Деякі батьки турбуються про те, що дитині буде боляче під час взяття крові. Однак користь від скринінгу набагато перевершує невеликий дискомфорт, завданий дитині під час взяття зразка.

Коли проводиться скринінг?

Скринінг за методом «сухої плями крові» зазвичай проводиться у період між третім та п'ятим днем життя малюка.

Як проводиться скринінг?

Акушерка або дільнична медсестра акуратно проколе шкіру на п'яті малюка стерильною голкою та видавить декілька крапель крові на спеціальний тест-бланк. При цьому вона триматиме малюка за щиколотку, щоб кров потрапила на тест-бланк. Процедура триває лише декілька хвилин. Вашому малюкові вона може здатися неприємною, і він може розплакатися. Подбайте про те, щоб дитині було тепло й комфортно. Будьте готові нагодувати дитину та притиснути її до себе.

Що відбувається після завершення скринінгу?

Отриманий зразок крові буде відправлений до Національної лабораторії скринінгу новонароджених (National Newborn Bloodspot Screening Laboratory), яка працює при клініці Children's Health Ireland на Temple Street.

Що відбувається з тест-бланком моєї дитини після скринінгу?

Після завершення скринінгу результати та тест-бланк передаються на зберігання до Children's Health Ireland на Temple Street та долучаються

до медичної картки вашої дитини. Тест-бланк зберігатиметься не менше 10 років, після чого його буде утилізовано відповідно до чинної політики.

Тест-бланки можуть використовуватись у таких цілях:

- перевірка результатів скринінгу вашої дитини або проведення інших аналізів, які може порекомендувати ваш лікар (після того, як ви дасте свою згоду на ці аналізи);
- аналіз ефективності (удосконалення) програми скринінгу.

Чи потрібно проходити скринінг кілька разів?

Іноді результат скринінгу є неоднозначним або отриманої кількості крові виявляється недостатньо для аналізу. У такому разі акушерка або дільнична медсестра зв'яжуться з вами та попросять провести забір крові з п'яти дитини ще раз.

Як мені повідомлять про результати скринінгу?

Якщо скринінг не виявить підозри на наявність цих захворювань, то вам не будуть спеціально повідомляти про це.

Якщо ви бажаєте отримати копію результатів скринінгу, ви зможете попросити дільничну медсестру надати вам її під час чергового візиту.

Якщо результати скринінгу будуть вказувати на високий ризик розвитку хоча б одного з перелічених захворювань, то медсестра або лікар зв'яжуться з вами якнайшвидше.

Що відбувається, якщо скринінг показує високий ризик розвитку?

Якщо скринінг покаже високу ймовірність розвитку хоча б одного з перелічених захворювань, вам потрібно буде зробити додаткові аналізи, щоб підтвердити чи спростувати наявність цього захворювання.

Можливо, дитині необхідно буде залишитися у клініці на деякий час, доки не будуть готові результати цих аналізів.

Наскільки ефективно скринінг новонароджених виявляє ризик розвитку цих захворювань?

Скринінг новонароджених – це не спосіб встановлення діагнозу. Ця процедура лише дозволяє визначити **високу ймовірність** розвитку у дитини одного чи кількох захворювань, щодо яких проводиться аналіз.

Іноді результати скринінгу вказують на високий ризик розвитку таких захворювань, проте додаткові аналізи це не підтверджують. У таких випадках мова йде про **хибнопозитивні результати**. Звичайно, вони змушують батьків та інших родичів малюка переживати і турбуватися, проте хибнопозитивні результати зустрічаються дуже рідко.

У той же час іноді під час скринінгу не вдається виявити ризик для здоров'я малюка. Такі результати називають **хибнонегативними**. Це означає, що скринінг не виявляє високий ризик наявності захворювань, проте насправді дитина може бути хворою. Хибнонегативні результати надзвичайно рідкісні. Разом з тим, якщо у вас залишилися будь-які побоювання щодо здоров'я дитини, будь ласка, зверніться до свого сімейного лікаря або дільничної медсестри.

Я хочу, щоб моя дитина пройшла скринінг. Що мені слід зробити?

Акушерка або дільнична медсестра поговорять з вами про скринінг та нададуть інформаційні матеріали. Будь ласка, уважно ознайомтеся з ними. У разі виникнення питань, будь ласка, зверніться до акушерки або дільничної медсестри.

Якщо ви хочете, щоб ваша дитина пройшла скринінг, вам необхідно буде підписати карту скринінгу новонародженого. Підписуючи цю карту, ви підтверджуєте, що інформація про вашу дитину є правильною і що ви погоджуєтесь на скринінг.

Як мені бути, якщо у мене є сумніви щодо скринінгу?

Якщо ви сумніваєтеся в тому, чи потрібно вашій дитині проходити скринінг, будь ласка, зверніться до своєї акушерки або дільничної медсестри. Вони обговорять з вами питання, що вас турбують, і нададуть додаткову інформацію про скринінг.

Якщо у вас залишаться сумніви, акушерка або дільнична медсестра запропонують вам поговорити з представником керівництва Національної лабораторії скринінгу новонароджених (National Newborn Bloodspot Screening Laboratory) при клініці Children's Health Ireland на Temple Street.

Якщо ви вирішите відмовитися від скринінгу, вас попросять підписати документ, який підтверджує, що ви розумієте та приймаєте ризики, пов'язані з відмовою від скринінгу. Якщо ви передумаєте, будь ласка, зверніться до дільничної медсестри або сімейного лікаря. Вони призначать дату скринінгу вашої дитини.

Де я можу отримати додаткову інформацію?

Для отримання додаткової інформації про скринінг новонароджених:

- відвідайте вебсайт www.newbornscreening.ie
- зверніться до акушерки або дільничної медсестри

